

İSTATİSTİK 1

Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi
Ölçme ve Değerlendirme Anabilim Dalı

Yrd. Doç. Dr. C. Deha DOĞAN

4. ÇEŞİT YALAN VARDIR,

- BEYAZ YALAN
- YALAN
- KUYRUKLU YALAN
- İSTATİSTİK

Rakamlar yalan söylemez ancak yalancılar rakam söyler.

İstatistik ile Nasıl Yalan Söylenir?

DARRELL HUFF

GALATASARAY

1 - 2

FENERBAHÇE

HD

9/28	ŞUT	4/5
8	KORNER	0
1	OFSAYT	4
12	FAUL	21
1	SARI KART	4
15/40	CEZA SAHASINA ORTA	0/16
425/485	PAS	267/329
% 61	TOPLA OYNAMA	% 39
32.56	TOPLA OYNAMA SÜRESİ	20.47

İSTATİSTİK KAYGISI

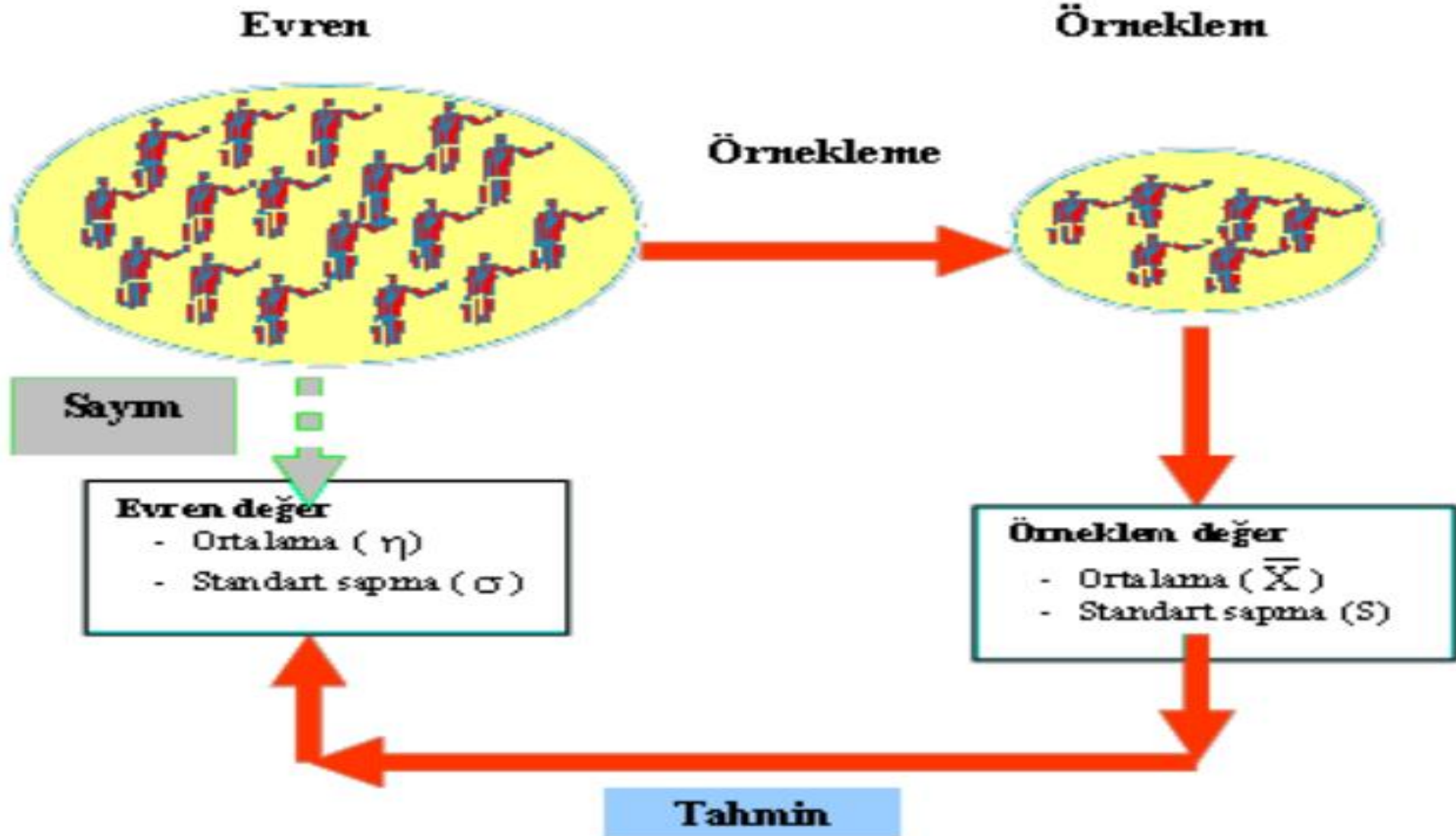

İSTATİSTİK NEDİR?

- Bilimsel yöntemlerle toplanan verinin anlamlı hale getirilmesinde kullanılan bir tekniktir (Linguist 1989).
- Belirli bir amaç için verilerin toplanması, sınıflandırılması, çözümlenmesi, ve sonuçların yorumlanması ile ilgili teknik ve yöntemleri içeren bir bilim dalıdır (Saraçbaşı ve Kutsal 1987).
- Sayısal verilerin toplanması, sınıflandırılması, sunulması ve yorumlanmasını konu alan bir bilim dalıdır (Johnson 1987).

Örnekleme ve Örnekleme

- **Betimsel istatistik** sayısal verilerin toplanması, betimlenmesi ve sunulmasına yarayan yöntem ve teknikleri içerirler.
- **Anlam çıkarıcı istatistik** ise örneklemden betimsel tekniklerle saptanan istatistiklere dayalı olarak evren değerlerine ilişkin doğru kestirimler yapılmasını sağlayan yöntem ve tekniklerdir.

BAZI TEMEL KAVRAMLAR

DEĞİŞKEN

Bir durumdan diğerine, gözlemden gözleme farklılık gösteren özelliklere “değişken” adı verilir.

- Değişkenin belli özelliklerine karşı getirilen sayı ve sembollere ise “değişkenin değeri” adı verilmektedir.

DEĞİŞKEN NEDİR?

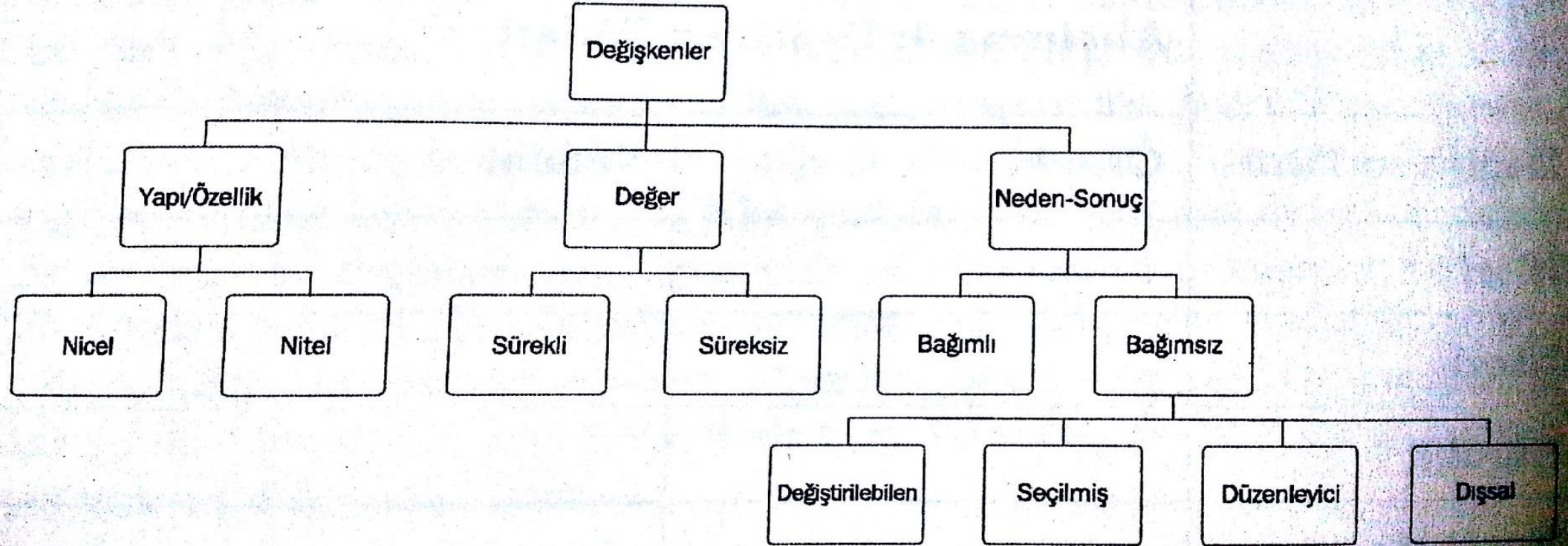
- Öğrencilerin ders çalışma stratejileri «Araştırma Teknikleri» dersindeki başarılarına etkisi nedir?
  - **Ders Çalışma stratejileri:** Kişiyeye göre değişir dolayısı ile bir değişkendir.
  - **Başarı Notu:** Kişiyeye göre değişir dolayısı ile bir değişkendir.
  - **Araştırma teknikleri dersi:** Tüm öğrenciler bu dersi alır dolayısı ile tüm öğrenciler için sabittir, **değişken değildir.**

Değişken türleri

- Nicel ve Nitel Değişkenler
- Sürekli ve Süreksiz (Kesikli/Kategorik) Değişkenler
- Bağımlı ve Bağımsız Değişkenler

Değişkenlerin Sınıflandırılması

Değişkenlerin Sınıflandırılması

Şekil 2.5. Değişkenlerin sınıflandırılması

Nicel ve Nitel Değişkenler

- Eğer bir değişkenin özelliği sayı ve miktar olarak açıklanabiliyorsa buna **nicel değişken** denir.
- Örnek: Başarı puanı, boy, kilo, uzunluk vb.

Nicel ve Nitel Değişkenler

Nicel ve Nitel Değişkenler

- Eğer bir değişkenin özelliği sınıflandırılıyorsa buna **nitel değişken** denir. Nitel değişkenler kategorik değişkenler olarak da bilinir.
- Örnek: Cinsiyet (kız-erkek), Lise- üniversite vb.), Sosyo-ekonomik düzey (Alt- orta-üst)

Nicel ve Nitel Değişkenler

Sürekli ve Süreksiz Değişkenler

- **Sürekli değişkenler** iki ölçüm arasında sonsuz sayıda değer alabilirler.
- Örnek: Boy, ÖSS puanı, zeka puanı, ısı vb.

Sürekli ve Süreksiz Değişkenler

Sürekli ve Süreksiz Değişkenler

- Ölçülen özelliikle ilgili sınırlı sayıda değer alabilen değişkenlere **süreksiz değişken** denir.
- Örnek cinsiyet (kız-erkek), eğitim durumu (ilk- orta- lise- üniversite)

Sürekli ve Süreksiz Değişkenler

- **Nitel – Sürekli**

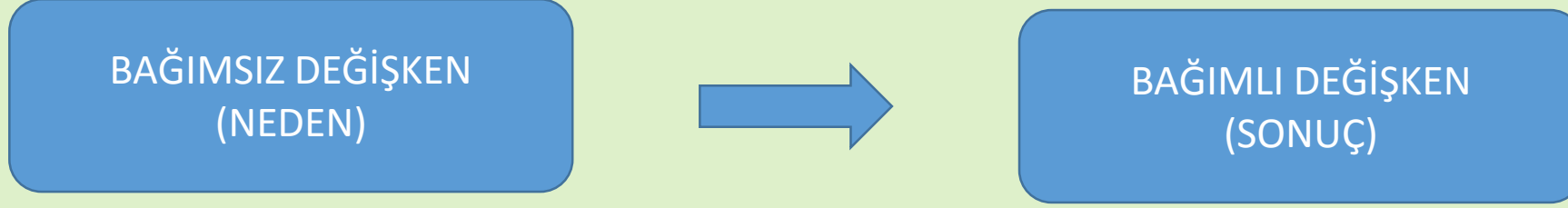
- **Nitel- Süreksiz**

- **Nitel- Süreksiz**

Bağımlı ve Bağımsız Değişkenler

Değişkenler neden sonuç ilişkisi içinde bulunuyorsa bağımsız ve bağımlı değişken olarak sınıflandırılır.

- **Bağımsız değişken** araştırmacının bağımlı değişken üzerindeki etkisini test etmek istediği değişkendir.
- **Bağımlı değişken** üzerimde bağımsız değişkenin etkisi incelenen değişkendir.

Örnek: Grip hastalığının tedavisinde kullanılan bir tedavi yönteminin etkililiğinin test edildiği bir araştırmada;

Bağımsız değişken: Kullanılan tedavi yöntemi

Bağımlı değişken: Grip hastalığının iyileşme durumu